

כיול ציוני תואר ראשון בפסיכולוגיה במוסדות להשכלה גבוהה

אייל גמליאל, גיל גולדצויג וחנון גולדשמידט

הרצאה במסגרת הכינוס השנתי ה- 19
של האגודה הישראלית לפסיכומטריקה

מעלה החמישה, 14.2.2023



הרעיון למחקר נולד בוועדת מתא"ם.



בוגרת
פסיכולוגיה
במכללה
ממוצע = ??



בוגרת
פסיכולוגיה
באוניברסיטה
ממוצע = 90



מכילים או לא מכילים?

תכניות הלימוד לתואר שני בפסיכולוגיה קלינית ממיינות מועמדים גם לפי ממוצע תואר ראשון בפסיכולוגיה וציון מבחן המתא"ם.

ציון מבחן המתא"ם הוא ציון מכיל עבור כל המועמדים.
האם ציוני תואר ראשון בפסיכולוגיה מכילים במוסדות שונים?



מכילים או לא מכילים?

כנראה שלא, כי:

דרישות הקבלה לתואר ראשון הן שונות ולכן רמת

הסטודנטים שונה.

הסילבוסים של הקורסים שונים.

סגנון ההוראה – שונה.

המרצים – שונים.

המטלות שונות והקושי שלהן שונה.



השלכות של חוסר כיול

חוסר כיול של הציונים בין מוסדות עלול לגרום לחוסר

הוגנות של תהליכי הקבלה ללימודי תואר שני:

אלה שלמדו במוסדות "מקלים" בציונים יפלו לטובה, ואילו

אלה שלמדו במוסדות "מחמירים" יפלו לרעה.



"השערת הסטריאוטיפ" של ציוני פסיכולוגיה באוניברסיטאות ובמכללות

לעומת המכללות, לאוניברסיטאות מתקבלים מועמדים טובים יותר לתואר ראשון בפסיכולוגיה ורמת ההוראה גבוהה יותר.

לכן, בהינתן סולם הציונים האחיד שחסום ב 100, הציונים במכללות יהיו "מקלים" ואילו הציונים באוניברסיטאות יהיו "מחמירים".

כך, ציון 90 באוניברסיטה שקול לציון גבוה יותר במכללה (למשל, 94).



ממצאים קודמים

בכנס אפי 2016 הצגנו ממצאי מחקר שערכנו בנושא זה.

בסיסי הנתונים היו 2,200 מועמדים לתואר שני בפסיכולוגיה.

עבור אותו ציון מתא"ם ממוצעי התואר הראשון ברוב המכללות היו

גבוהים מדי ואילו ממוצעי התואר הראשון ברוב האוניברסיטאות

היו נמוכים מדי.

היו מיעוט מכללות עם ציונים נמוכים מדי ומיעוט אוניברסיטאות

עם ציונים גבוהים מדי.

גודל ההטיה היה קטן: 0.2 עד 1.3 נקודות (0.1-0.6 סטיית תקן).⁷

מטרת מחקר זה:

לבדוק שוב את ממצאי מחקר הכיול מ 2016 בהתבסס על בסיס נתונים מעודכן של שש השנים שחלפו מאז.

בדיקה זו נדרשת גם בהינתן השינוי במעמדן של שתי מכללות שהפכו לאוניברסיטאות בשנים האחרונות -- אריאל ורייכמן.





שיטת המחקר - בסיסי נתונים

בסיס נתונים:

1,031 מועמדים לתואר שני בפסיכולוגיה באחד המוסדות להשכלה גבוהה בשישה מחזורים.

המועמדים היו בוגרי:

✓ חמש האוניברסיטאות הוותיקות.

✓ שתי "האוניברסיטאות החדשות" והאוניברסיטה הפתוחה.

✓ 12 מכללות.



ממצאים כלליים (N=1,031)

ממוצע התואר הראשון – 92.3 (ס"ת=2.6).

ממוצע ציוני המתא"ם -- 115 (ס"ת=11).

(סלקציה עצמית של המועמדים).

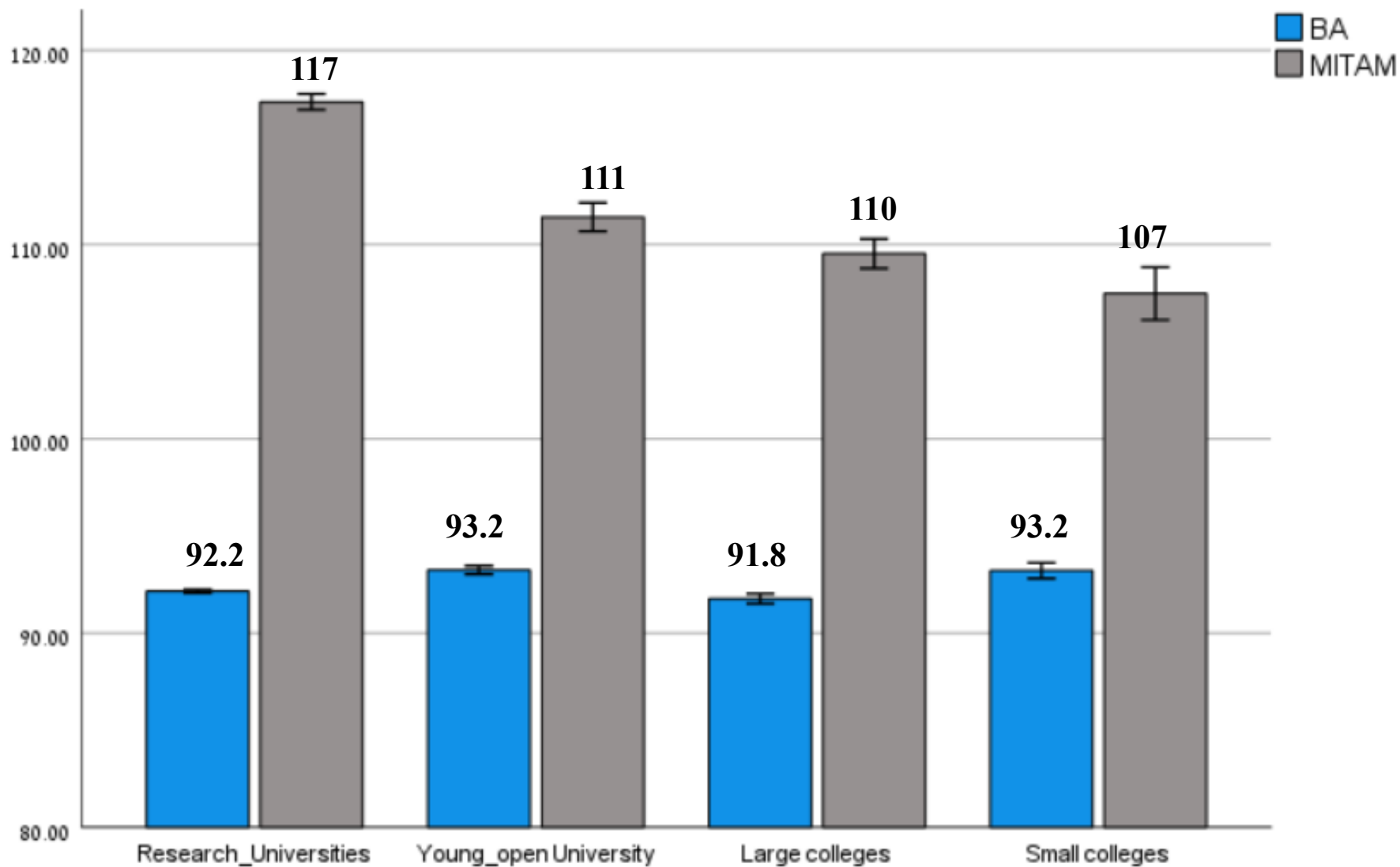
הקורלציה בין התואר הראשון לציון מתא"ם: 0.25*.

* מתאמים אלה ושאר הממצאים לא תוקנו בגין קיצוץ תחום.

המועמדים חולקו לארבע קבוצות שהגיעו מ:

1. חמש האוניברסיטאות הוותיקות (ת"א, י-ם, חיפה, ב"ג ובר-אילן): $N=692$.
2. "האוניברסיטאות החדשות" והאוניברסיטה הפתוחה: $N=171$.
3. שתי מכללות "גדולות" (70% ממועמדי המכללות): $N=116$.
4. 10 מכללות "קטנות" (30% ממועמדי המכללות): $N=52$.

ממוצעי תואר ראשון ומתא"ם לפי קבוצות



שיטת הניתוח – רצוי ומצוי

רצוי: בדיקת כיול אל מול קריטריון הצלחה בלימודי תואר שני.

מצוי: בשל הסלקטיביות בקבלה לתואר שני בפסיכולוגיה, היו

נתוני הצלחה בתואר שני של מעט בוגרי המוסדות השונים.

החלטה (לא אופטימלית אבל עקבית עם זו של המחקר מ 2016):

לבדוק את כיול ציוני התואר הראשון אל מול ציון מבחן

המתא"ם.

כיול ציוני התואר הראשון אל מול המתא"ם

בוצעו שלוש בדיקות כיול עבור שלוש קבוצות המוסדות אל מול האוניברסיטאות הוותיקות.

סטטיסטית: ציוני המתא"ם נובאו מידיעת:

(1) ציוני התואר הראשון;

(2) משתנה דיכוטומי של סוג המוסד.

מקדם הרגרסיה של המשתנה הדיכוטומי יקבע אם יש הטיה, את כיוונה, ואת הגודל שלה – בציוני גלם ובציוני תקן.

כיוול ציוני תואר הראשון של האוניברסיטאות החדשות+או"פ אל מול האוניברסיטאות הוותיקות

אוניברסיטאות ותיקות		אוניברסיטאות חדשות + או"פ	
92.2	<	93.2	ציוני תואר ראשון
117	>	111	מתא"ם

גודל ההטיה – 1.6 נקודות (כרבע סטיית תקן; $p < .001$).

מסקנה: הציונים בשתי האוניברסיטאות החדשות+או"פ גבוהים מדי לעומת האוניברסיטאות הוותיקות.

כיול ציוני תואר הראשון של "המכללות הקטנות" אל מול האוניברסיטאות הוותיקות

אוניברסיטאות ותיקות		"המכללות הקטנות"	
92.2	<	93.2	ציוני תואר ראשון
117	>	107	מתא"ם

גודל ההטיה – 1.8 נקודות (כשליש סטיית תקן; $p < .001$).

מסקנה: הציונים ב"מכללות הקטנות" גבוהים מדי לעומת האוניברסיטאות הוותיקות.

כיול ציוני תואר הראשון של "המכללות הגדולות" אל מול האוניברסיטאות הוותיקות

אוניברסיטאות ותיקות		"המכללות הגדולות"	
92.2	>	91.8	ציוני תואר ראשון
117	>	110	מתא"ם

גודל ההטיה – 0.1 נקודות (0.02 סטיית תקן; $p = .58$).

מסקנה: הציונים ב"מכללות הגדולות" מכוילים אל מול האוניברסיטאות הוותיקות.

סיכום: בדיקת כיול התואר הראשון אל מול המתא"ם

בהשוואה לבוגרי חמש האוניברסיטאות הוותיקות --

ממוצעי התואר הראשון של מועמדים שמגיעים מ:

□ האוניברסיטה הפתוחה

□ רייכמן

□ אריאל

□ 10 מכללות "קטנות" (כ 30% מבוגרי המכללות במחקר זה) --

מוטים ב 1.6 – 1.8 נקודות (כרבע עד שליש סטיית תקן).

סיכום: בדיקת כיול התואר הראשון אל מול המתא"ם

בהשוואה לבוגרי חמש האוניברסיטאות הוותיקות --

ממוצעי התואר הראשון של מועמדים שמגיעים מ:

שתי מכללות גדולות (כ 70% ממועמדי המכללות במחקר זה)

הם: מכוילים.

מגבלות המחקר - 1



כיול ציוני הקבלה לתואר שני בפסיכולוגיה אמור להתבצע לגבי קריטריון של ההצלחה בלימודי התואר השני, ולא לגבי ציון מבחן המתא"ם.

כיול זה היה מראה הטיות קטנות בחצי מממצאי מחקר זה. כלומר, גם במוסדות בהם יש הטיה, היא ככל הנראה בסדר גודל של פחות מנקודה.

מגבלות המחקר - 2



בסיס הנתונים למחקר היה של מועמדים לתואר שני בפסיכולוגיה במוסד אחד להשכלה גבוהה.

יתכן שאינו משקף נתונים של כלל המועמדים לכלל המוסדות, או של כלל הלומדים לתואר ראשון בפסיכולוגיה. מועמדים רבים נרשמים למספר תוכניות לתואר שני במספר מוסדות, ולכן יתכן שמגבלה זה אינה חמורה.

מגבלות המחקר - 3



חוקרים במדעי החברה משפיעים על בחירת שאלות המחקר, על הבחירה אם לפרסם את הממצאים או לא, ועל הפרשנות של הממצאים.

נחוצים שחזורים שיבוצעו על ידי חוקרים נוספים, על בסיסי נתונים גדולים יותר (מצויים בתכניות לימודים לפסיכולוגיה או במרכז הארצי לבחינות ולהערכה).



Take Home Message



בוגרת
פסיכולוגיה
במכללה
ממוצע = ??
90



בוגרת
פסיכולוגיה
באוניברסיטה
ממוצע = 90

70% מבוגרות המכללות



תודה על ההקשבה. מקווים שהיה מעניין.

eyalg@ruppin.ac.il

